

การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนเพื่อการบริหารและเพิ่มศักยภาพ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
Cost Structure Analysis for Management and Enhancing Potential
of Community Enterprise Councils in Banthi, Banthi District,
Lamphun Province*

สมเกียรติ อินตาวงค์¹ และสนธยา เอี่ยมชีวะ²
Somkiat Intawong and Sonthaya Eamsil

Received: May 22, 2019

Revised: June 13, 2019

Accepted: June 14, 2019

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์ (2) วิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนผลิตภัณฑ์ และ (3) วิเคราะห์วิธีการบริหารต้นทุนในแต่ละด้านของวิสาหกิจชุมชน และแนวทางในการบริหารต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประชากรในการศึกษานี้ประกอบด้วย 5 กลุ่มได้แก่ (1) กลุ่มประดิษฐ์เศษไม้เก่า (2) กลุ่มข้าวแคบ (3) กลุ่มนำพริกตากแห้ง (4) กลุ่มผู้ผลิตลำไยสีทอง และ (5) กลุ่มสายสัมพันธ์ฟาร์มเห็ด การศึกษานี้ใช้แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับต้นทุนผลิตภัณฑ์และแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่าทั้ง 5 กลุ่ม ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตมากที่สุด นอกจากนี้ทั้ง 5 กลุ่มยังมีวิธีคิดโครงสร้างต้นทุนการผลิตที่ยังไม่ถูกต้อง เช่น ไม่ได้คิดค่าแรงงานทางตรง รวมทั้งค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์มาเป็นต้นทุนการผลิต และวิธีการบริหารต้นทุนทางด้านการผลิตที่นิยมใช้มากที่สุด คือ การซื้อวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจะซื้อจากแหล่งผู้ผลิตโดยตรง รองลงมาเป็นการบริหารด้านการตลาดด้านการจัดการ และด้านการเงิน ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีความรู้เกี่ยวกับต้นทุนการผลิตที่ถูกต้องและให้ความสำคัญกับการจัดการเกี่ยวกับต้นทุนสิ่งแวดลอม เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อไป

คำสำคัญ: การคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน การบริหารต้นทุน

* ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ

¹ อาจารย์ประจำ คณะบัญชี การเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่
50000 e-Mail: Somkiat@payap.ac.th

² อาจารย์ประจำ คณะบัญชี การเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยพายัพ อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่
50000 e-Mail: Eamsilk@gmail.com

Abstract

This research aimed to study (1) the degree of the knowledge of calculating product cost, (2) the analysis the importance of product cost, and (3) the analysis of cost management in each perspective and to study the guideline of cost management. The population of this study included 5 groups: (1) wood invention group (2) kaokab group (3) red chili group (4) manufacture in longan group and (5) mushroom farm relation group. Test forms of knowledge product cost and interview forms were used as the research tool.

This study found that all 5 groups gave the most importance to production costs. In addition, they had misunderstandings of cost structure, such as exclusion of direct labour and asset depreciation to production cost. The popular methods of cost management were to get raw material directly from the manufactures, marketing management, management and finance management, respectively.

The recommendations of this research were that the community enterprise should improve the knowledge of production costs and give the importance of environmental cost management in order to enhance the potential of the community enterprise.

Keywords: cost accounting, community enterprise, cost management

ความเป็นมา/บทนำ

กระแสการพัฒนาประเทศไทยในปัจจุบันมุ่งเน้นการสร้างเศรษฐกิจเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งมิได้ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทั้งประเทศ และจากสถานะของประเทศและบริบทการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่ประเทศกำลังประสบอยู่ ทำให้การกำหนดวิสัยทัศน์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยังคงมีความต่อเนื่องจากวิสัยทัศน์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 และกรอบหลักการของการวางแผนที่น้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ซึ่งยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยึดหลักสมดุลยั่งยืน โดยวิสัยทัศน์ของการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศและยุทธศาสตร์การพัฒนา (สำนักพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, น. 21)

รัฐบาลให้ความสำคัญกับวิสาหกิจชุมชนที่จะเป็นกำลังสำคัญนำพาเศรษฐกิจประเทศไทยให้เจริญเติบโต จากการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ครั้งที่ 1 /2560 ที่ประชุมฯ รับทราบ

สถานการณ์ดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 โดยมีเจตนารมณ์ให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต รวมไปถึง ส่งเสริมการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs ด้วยการส่งเสริมความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดรายได้ ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันภายในชุมชน พัฒนาความสามารถในการบริหารจัดการ และพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจภายในชุมชน นอกจากนี้ทางคณะกรรมการส่งเสริมฯ ได้ดำเนินการคัดสรรวิสาหกิจชุมชนดีเด่นเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ และเป็นต้นแบบการเรียนรู้ให้กับวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ พร้อมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในการจัดเวทีเรียนรู้เพื่อให้สามารถจัดทำแผนพัฒนากิจการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้ (คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2560, น. 2-16)

ทางเทศบาลตำบลบ้านธิ ได้มีวิสัยทัศน์ (Vision) ในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านธิ คือ “ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี บนวิถีความพอเพียง คู่เคียงวัฒนธรรมท้องถิ่น” เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความมั่งมี ศรีสุข โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทunesทางวัฒนธรรม เป็นแนวทางในการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตให้มีความยั่งยืน (เทศบาลตำบลบ้านธิ, 2560, น. 1) จึงได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านธิ และได้มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านธิ บางกลุ่มได้มีการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องและได้พบปัญหาในการดำเนินงานเกี่ยวกับการขาดเงินทุนประกอบอาชีพ จึงได้มีการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมาเป็นเงินทุนหมุนเวียน ทำให้เกิดปัญหา (1) มีค่าใช้จ่ายจากดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเกิดขึ้น ส่งผลให้กำไรของกลุ่มน้อยลง ทำให้สมาชิกจึงได้รับเงินปันผลจากกลุ่มฯ น้อยลง (2) ทางกลุ่มฯ มีการคำนวณต้นทุนการผลิตไม่ถูกต้องจึงส่งผลทำให้การกำหนดราคาสินค้าไม่ถูกต้อง (3) การจัดทำบัญชีเพื่อแสดงถึงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินรวมของกลุ่มฯ ยังไม่ถูกต้อง ซึ่งส่วนใหญ่ทางกลุ่มฯ ยังขาดความรู้และเข้าใจที่แท้จริงในเรื่องการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคาสินค้า รวมทั้งการบริหารต้นทุนของกลุ่มฯ ทำให้เกิดปัญหาด้านการเงินตามมา ที่ผ่านมาส่งผลทำให้กลุ่มวิสาหกิจบางกลุ่มไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องได้

เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินต่อเนื่องไปได้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเองจะต้องทราบถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ ซึ่งผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ จะวัดผลจากรายได้และค่าใช้จ่ายของทางกลุ่มฯ ต้นทุนถือเป็นค่าใช้จ่ายหลักของกลุ่มฯ ที่มีการผลิตสินค้า และการทราบต้นทุนที่แท้จริงของแต่ละกลุ่มฯ จะทำให้กลุ่มฯ สามารถกำหนดราคาขายได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ ทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริงได้ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ของกลุ่มฯ จึงจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องของการบริหารต้นทุนเพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายลง และจะส่งผลทำให้มีผลกำไรจากการดำเนินงานที่ดีขึ้น

การบัญชีต้นทุน เป็นกระบวนการในการวิเคราะห์ จำแนกรายการ บันทึกข้อมูลและกิจกรรมดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กร โดยเฉพาะกิจกรรมทางด้านการสร้างผลิตภัณฑ์และจัดทำเป็นรายงานทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการใช้ (พัชนีจ เนาวพันธ์, 2555, น. 2)

ต้นทุน (Cost) หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการ โดยมูลค่านั้นจะต้องสามารถวัดได้เป็นหน่วยเงินตรา ซึ่งเป็นลักษณะของการลดลงในสินทรัพย์หรือเพิ่มขึ้นในหนี้สิน ต้นทุนที่เกิดขึ้นอาจจะให้ประโยชน์ในปัจจุบันหรืออนาคตก็ได้ เมื่อต้นทุนใดที่เกิดขึ้นแล้วและกิจการได้ใช้ประโยชน์ไปทั้งสิ้นแล้ว ต้นทุนนั้นก็จะเป็น ค่าใช้จ่าย (Expenses) ดังนั้น ค่าใช้จ่ายจึงหมายถึงต้นทุนที่ได้ให้ประโยชน์และกิจการได้ใช้ประโยชน์ทั้งหมดไปแล้วในขณะนั้น และสำหรับต้นทุนที่กิจการสูญเสียไป แต่จะให้ประโยชน์แก่กิจการในอนาคตเรียกว่าสินทรัพย์ (Assets) (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, 2557, น. 13)

ต้นทุนสินค้าของกิจการผลิตสินค้าประกอบด้วย (พรธณนิภา รอดวรรณะ, 2556, น. 14)

1) วัตถุดิบทางตรง คือ ส่วนหนึ่งของต้นทุนทางตรงที่เป็นวัตถุดิบสำคัญที่ใช้ในการผลิตสินค้า โดยถือเป็นต้นทุนสำคัญของสินค้า วัตถุดิบทางตรงมักจะผันแปรไปตามปริมาณการผลิตสินค้าหรือกิจกรรมการผลิตอย่างมีสาระสำคัญ

2) ค่าแรงงานทางตรง คือ ส่วนหนึ่งของต้นทุนทางตรงที่เป็นค่าแรงงานในการผลิตสินค้า โดยถือเป็นต้นทุนสำคัญของสินค้า ค่าแรงงานทางตรงมักจะผันแปรไปตามปริมาณการผลิตสินค้าหรือกิจกรรมการผลิตอย่างมีสาระสำคัญ

3) ค่าใช้จ่ายในการผลิต คือ ค่าใช้จ่ายโรงงานที่เกิดขึ้นทั้งหมดในการผลิตสินค้ายกเว้นวัตถุดิบทางตรงและค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิต เช่น วัตถุดิบทางอ้อม ค่าวัสดุสิ้นเปลืองโรงงาน ค่าแรงทางอ้อม ค่าใช้จ่ายโรงงาน ค่าเสื่อมราคาโรงงานและเครื่องจักร

เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินต่อเนื่องไปได้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเองจะต้องทราบถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ ซึ่งผลการดำเนินงานจะวัดผลจากรายได้และค่าใช้จ่ายของทางกลุ่มฯ ต้นทุนถือเป็นค่าใช้จ่ายหลักของกลุ่มฯ ที่มีการผลิตสินค้าและการทราบต้นทุนที่แท้จริงของแต่ละกลุ่มฯ จะทำให้สามารถกำหนดราคาขายได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ ทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริงได้ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ของกลุ่มฯ จึงจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องของการบริหารต้นทุนเพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายลง และจะส่งผลทำให้มีผลกำไรจากการดำเนินงานที่ดีขึ้น

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับปัญหาเกี่ยวกับการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์ การบริหารต้นทุน และการจัดทำบัญชี ของกลุ่มฯ ในเขตเทศบาลตำบลบ้านธิ ดังกล่าว จึงร่วมมือกับเทศบาลตำบลบ้านธิ เพื่อให้กลุ่มฯ สามารถดำเนินงานต่อเนื่องไปได้ โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์ และการบริหารต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์ ต้นทุนทางการตลาด ต้นทุนทางการเงิน และต้นทุนเพื่อการจัดการ เพื่อให้กลุ่มฯ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ในดำเนินงาน เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่าย และเพิ่มโอกาสในการหาลูกค้า รวมทั้งฝึกให้สมาชิกในกลุ่มฯ มีความรู้ในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์และการนำต้นทุนมาใช้ประโยชน์

ในการบริหารเพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มมากขึ้นและลดค่าใช้จ่ายให้น้อยลง รวมทั้งการจัดทำบัญชี โดยการศึกษาได้คัดเลือกมา 5 กลุ่มในเขตของเทศบาลตำบลบ้านธิ เพื่อพิจารณาระดับความรู้เกี่ยวกับต้นทุนผลิตภัณฑ์ โครงสร้างต้นทุนผลิตภัณฑ์และการบริหารต้นทุนของกลุ่ม และนำผลที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มวิสาหกิจอื่นได้

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
2. วิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนผลิตภัณฑ์ในแต่ละด้านของวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน
3. วิเคราะห์วิธีการบริหารต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมี 5 กลุ่ม ต่อไปนี้

- 1) กลุ่มประดิษฐ์เศษไม้เก่า
- 2) กลุ่มข้าวแคบ
- 3) กลุ่มน้ำพริกตาแดงลือ
- 4) กลุ่มผู้ผลิตลำไยสีทอง
- 5) กลุ่มสายสัมพันธ์ฟาร์มเห็ด

การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการวิจัยโดยใช้แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับต้นทุนผลิตภัณฑ์ และหลังให้ความรู้แก่ทางกลุ่มฯ ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับต้นทุนผลิตภัณฑ์และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งทางผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับต้นทุนและแบบสัมภาษณ์ โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการสร้างแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับต้นทุนผลิตภัณฑ์ และแบบสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลกับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับต้นทุนผลิตภัณฑ์ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับรายการที่นำมาคิด ต้นทุนผลิตภัณฑ์ว่าเป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์หรือไม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในรูปวิธีแจกแจง ความถี่ และค่าร้อยละ

2. แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ชื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ขั้นตอนการผลิต และแหล่งเงินทุนของกลุ่ม

ตอนที่ 2 ลำดับความสำคัญของต้นทุนและระดับผลกระทบของต้นทุนแต่ละด้านของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ต้นทุนด้านการตลาด ต้นทุนผลิตภัณฑ์ ต้นทุนด้านการเงิน และต้นทุนด้านการจัดการ ซึ่งจะใช้เกณฑ์การประเมินคะแนนตามแบบของลิเคิทสเกล (Likert Scale) ที่มีระดับคะแนนตั้งแต่ 1 – 5 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในรูปวิธีแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าถัวเฉลี่ย มีระดับคะแนน คือ

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ระดับผลกระทบน้อยที่สุด

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ระดับผลกระทบน้อย

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ระดับผลกระทบปานกลาง

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ระดับผลกระทบมาก

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ระดับผลกระทบมากที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารต้นทุน เป็นคำถามปลายเปิดใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ตอนที่ 4 แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน ได้แก่ ต้นทุนด้านการตลาด ต้นทุนผลิตภัณฑ์ ต้นทุนด้านการเงิน และต้นทุนด้านการจัดการ ซึ่งจะใช้เกณฑ์การประเมินคะแนนตามแบบของลิเคิทสเกล (Likert Scale) ที่มีระดับคะแนนตั้งแต่ 1 – 5 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในรูปวิธีแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าถัวเฉลี่ย มีระดับคะแนน คือ

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ระดับผลสัมฤทธิ์น้อยที่สุด

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ระดับผลสัมฤทธิ์น้อย

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ระดับผลสัมฤทธิ์ปานกลาง

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ระดับผลสัมฤทธิ์มาก

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ระดับผลสัมฤทธิ์มากที่สุด

ผลการวิจัย และการอภิปรายผล

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่สัมภาษณ์แบ่งเป็นจากกลุ่มประดิษฐ์เศษไม้เก่า 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 กลุ่มข้าวแคบจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 กลุ่มน้ำพริกตาแดงลือ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 กลุ่มผู้ผลิตลำไยสีทอง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 และกลุ่มสายสัมพันธ์ฟาร์มเห็ด 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทั้ง 5 กลุ่ม ได้ให้ความสำคัญกับต้นทุนต่อการดำเนินงานส่วนใหญ่ อันดับที่ 1 ได้แก่ ต้นทุนผลิตภัณฑ์ รองลงมาคือ ต้นทุนด้านการเงิน ต้นทุนด้านการตลาด และต้นทุนด้านการจัดการ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงสมร ฟ้าสังข์ (2555, น.78) ศึกษาเรื่อง การบริหารต้นทุนของกลุ่มผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าวในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า กลุ่มผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าวให้ความสำคัญกับต้นทุนด้านการผลิตมากที่สุด รองลงมาคือต้นทุนด้านการตลาด ต้นทุนด้านการเงิน และต้นทุนด้านการจัดการ ตามลำดับ

การดำเนินการวัดความรู้ก่อนการอบรม (Pre-Test) และหลังการอบรม (Post-Test) โดยใช้แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับต้นทุนผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับรายการที่นำมาคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์เป็นต้นทุนผลิตภัณฑ์หรือไม่

ผลการสำรวจวัดความรู้ก่อนการอบรม และหลังการอบรม จากแบบสอบถามทั้งหมด 25 คน ที่เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน พบว่า

1. กลุ่มประดิษฐ์เศษไม้เก่า มีความรู้เฉลี่ย และระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรม ดังนี้
ด้านวัตถุดิบ มีความรู้เฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 1.25 และมีความรู้เฉลี่ยหลังการอบรม เท่ากับ 2.00 ดังนั้น มีระดับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 60.00

ด้านค่าแรง มีความรู้เฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 0.25 และมีความรู้เฉลี่ยหลังการอบรม เท่ากับ 1.00 ดังนั้น มีระดับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 300.00

ด้านค่าใช้จ่ายการผลิตอื่น ๆ มีความรู้เฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 1.50 และมีความรู้เฉลี่ยหลังการอบรม เท่ากับ 9.00 ดังนั้น มีระดับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 500.00

2. กลุ่มข้าวแคบ มีความรู้เฉลี่ย และระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรม ดังนี้
ด้านวัตถุดิบ มีความรู้เฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 1.40 และมีความรู้เฉลี่ยหลังการอบรม เท่ากับ 3.40 ดังนั้น มีระดับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 142.85

ด้านค่าแรง มีความรู้เฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 0.00 และมีความรู้เฉลี่ยหลังการอบรม เท่ากับ 1.00 ดังนั้น มีระดับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 100.00

ด้านค่าใช้จ่ายการผลิตอื่น ๆ มีความรู้เฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 2.60 และมีความรู้เฉลี่ยหลังการอบรม เท่ากับ 8.40 ดังนั้น มีระดับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 223.27

3. กลุ่มน้ำพริกตาแดงลือ มีความรู้เฉลี่ย และระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรม ดังนี้
ด้านวัตถุดิบ มีความรู้เฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 3.80 และมีความรู้เฉลี่ยหลังการอบรม เท่ากับ 5.80 ดังนั้น มีระดับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 52.63

ด้านค่าแรง มีความรู้เฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 0.00 และมีความรู้เฉลี่ยหลังการอบรม เท่ากับ 1.00 ดังนั้น มีระดับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 100.00

ด้านค่าใช้จ่ายการผลิตอื่น ๆ มีความรู้เฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 2.20 และมีความรู้เฉลี่ยหลังการอบรม เท่ากับ 4.80 ดังนั้น มีระดับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 118.18

4. กลุ่มผู้ผลิตลำไยสีทอง มีความรู้เฉลี่ย และระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรม ดังนี้
ด้านวัตถุดิบ มีความรู้เฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 1.00 และมีความรู้เฉลี่ยหลังการอบรม เท่ากับ 1.00 ดังนั้น มีระดับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.00

ด้านค่าแรง มีความรู้เฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 1.50 และมีความรู้เฉลี่ยหลังการอบรม เท่ากับ 3.00 ดังนั้น มีระดับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 100.00

ด้านค่าใช้จ่ายการผลิตอื่น ๆ มีความรู้เฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 3.33 และมีความรู้เฉลี่ยหลังการอบรม เท่ากับ 10.33 ดังนั้น มีระดับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 210.21

5. กลุ่มสายสัมพันธ์ฟาร์มเห็ด มีความรู้เฉลี่ย และระดับความรู้ก่อนและหลังการอบรม ดังนี้ ด้านวัตถุดิบ มีความรู้เฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 2.20 และมีความรู้เฉลี่ยหลังการอบรม เท่ากับ 5.60 ดังนั้น มีระดับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 154.54

ด้านค่าแรง มีความรู้เฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 0.00 และมีความรู้เฉลี่ยหลังการอบรม เท่ากับ 1.00 ดังนั้น มีระดับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 100.00

ด้านค่าใช้จ่ายการผลิตอื่น ๆ มีความรู้เฉลี่ยก่อนการอบรมเท่ากับ 1.80 และมีความรู้เฉลี่ยหลังการอบรม เท่ากับ 8.00 ดังนั้น มีระดับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 344.44

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนเพื่อการบริหารและเพิ่มศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน” ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมด 5 กลุ่ม จำนวน 25 คน มาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ชื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ขั้นตอนการผลิต และแหล่งเงินทุนของกลุ่ม พบว่า

1. กลุ่มประดิษฐ์เศษไม้เก่า ผลิตภัณฑ์คือ เฟอร์นิเจอร์สิ่งประดิษฐ์จากเศษไม้เก่า มีโครงสร้างต้นทุนคือ ค่าไม้เก่า บวกกับค่ากระดาษทราย ค่าตะปู ค่าน้ำมันแล็กเกอร์

2. กลุ่มข้าวแคบ ผลิตภัณฑ์คือข้าวแคบ มีโครงสร้างต้นทุนคือ ค่าข้าว ค่าเกลือ ค่างา และค่าถุงพลาสติก

3. กลุ่มน้ำพริกตาแดงลิ้น ผลิตภัณฑ์คือ น้ำพริกตาแดงลิ้น มีโครงสร้างต้นทุนคือ ค่าพริก ค่าปลาร้า ค่ากระเทียม ค่ามะเขือเทศ ค่าผงปรุงรส และค่ากระปุก

4. กลุ่มผู้ผลิตลำไยสีทอง ผลิตภัณฑ์คือ ลำไยอบแห้ง มีโครงสร้างต้นทุนคือ ค่าลำไย และค่าถุงพลาสติก

5. กลุ่มสายสัมพันธ์ฟาร์มเห็ด ผลิตภัณฑ์คือ ก้อนเชื้อเห็ด มีโครงสร้างต้นทุนคือ ค่าเชื้อเห็ด ค่ารำ ค่าแคลเซียม ค่ายิปซั่มปูนขาว ค่าถุงพลาสติก และค่าเชื้อเห็ด

ตอนที่ 2 ลำดับความสำคัญของต้นทุนและระดับผลกระทบของต้นทุนแต่ละด้านของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ต้นทุนด้านการตลาด ต้นทุนด้านการผลิต ต้นทุนด้านการเงิน และต้นทุนด้านการจัดการ ของแต่ละกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

1. กลุ่มประดิษฐ์เศษไม้เก่า

ได้มีการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์ ซึ่งประกอบไปด้วย วัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิต มีโครงสร้างต้นทุนคือ ค่าไม้เก่า ค่าแรงงาน ค่ากระดาษทราย ค่าตะปู ค่าน้ำมันแล็กเกอร์ ค่าสี ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าพาหนะ ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์

ทางการบริหารต้นทุนผลิตภัณฑ์ ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ การซื้อไม้เก่าจากผู้ขายที่ราคาถูก รองลงมาเป็นวิธีการซื้อวัสดุอื่น (กระดาษทราย น็อต ตะปู สี ทินเนอร์) จากร้านที่สามารถต่อรองราคาได้

การบริหารต้นทุนด้านการตลาด ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายออนไลน์

การบริหารต้นทุนด้านการเงิน ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ การจัดหาแหล่งเงินกู้ยืมอัตราดอกเบี้ยต่ำ รองลงมาเป็นวิธีการชำระหนี้เจ้าหนี้ตรงตามกำหนด และมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของกลุ่มที่จะได้ทราบถึงผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินของกลุ่ม

การบริหารต้นทุนด้านการจัดการ ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ หาวีธีในการนำเศษซากวัตถุดิบมาใช้ให้เกิดประโยชน์ รองลงมาเป็นวิธีการใช้ประโยชน์จากบุคลากรในพื้นที่ที่มีความชำนาญ และเชิญผู้มีความชำนาญ มีความรู้ความสามารถด้านการประดิษฐ์เศษไม้ มาให้ความรู้แก่กลุ่ม เพื่ออนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญาให้แก่เยาวชนรุ่นหลัง

2. กลุ่มข้าวแคบ

ได้มีการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์ ซึ่งประกอบไปด้วย วัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิต มีโครงสร้างต้นทุนคือ ค่าข้าว ค่าเกลือ ค่างา ค่าแรงงาน ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าพิน ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ ค่าพาหนะ ค่าเครื่องหมายการค้า และค่าคงพลาสติก

การบริหารต้นทุนผลิตภัณฑ์ ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ การซื้อข้าวเหนียวและงาจากกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรโดยตรง รองลงมาเป็นวิธีการจ้างแรงงานที่เป็นบุคคลในพื้นที่

การบริหารต้นทุนด้านการตลาด ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ การเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์จากขนาดใหญ่เป็นขนาดเล็ก รองลงมาเป็นวิธีการลดค่าขนส่งในการงานแสดงสินค้า

การบริหารต้นทุนด้านการเงิน ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ การผลิตสินค้าเพียงพอกับความต้องการของลูกค้าเพื่อลดต้นทุนในการเก็บสินค้า รองลงมาเป็นวิธีการชำระหนี้เจ้าหนี้ตรงตามกำหนดเวลา

การบริหารต้นทุนด้านการจัดการ ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ การนำของเสียจากกระบวนการผลิตมาขายลดราคา รองลงมาเป็นวิธีการมีการฝึกอบรมสมาชิกให้มีความรู้ความชำนาญในการผลิต

3. กลุ่มน้ำพริกตาแดงลือ

ได้มีการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์ซึ่งประกอบไปด้วย วัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิต มีโครงสร้างต้นทุนคือ ค่าพริก ค่ากระเทียม ค่ามะเขือเทศ ค่าผงปรุงรส ค่าแรงงาน ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ ค่าพาหนะ และค่ากระปุก

การบริหารต้นทุนผลิตภัณฑ์ ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนคือ ซื้อวัตถุดิบหลัก (พริก หอม กระเทียม ฯลฯ) จากชาวสวนผู้ปลูกโดยตรง รองลงมาเป็นวิธีการใช้เครื่องบด เครื่องโม่ แทนแรงงานคน

การบริหารต้นทุนด้านการตลาด ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ การเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์จากกระปุกพลาสติกแข็งเป็นถุงพลาสติก รองลงมาเป็นวิธีการให้ลูกค้าขนส่งสินค้าเอง

การบริหารต้นทุนด้านการเงิน ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ การจัดหาแหล่งเงินกู้อัตราดอกเบี้ยต่ำ รองลงมาเป็นวิธีการชำระหนี้เจ้าหนี้ตรงตามกำหนดเวลา

การบริหารต้นทุนด้านการจัดการ ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ การใช้ประโยชน์จากบุคลากรในพื้นที่ที่มีความชำนาญ ส่วนวิธีการฝึกอบรมสมาชิกให้มีความรู้ความชำนาญในการผลิต ทางกลุ่มได้เชิญผู้มีความรู้ ความชำนาญ ความสามารถ ด้านการผลิตในพื้นที่มาให้ความรู้แก่กลุ่มเพื่ออนุรักษ์ และสืบทอดภูมิปัญญาให้แก่คนรุ่นหลังต่อไป

4. กลุ่มผู้ผลิตลำไยสีทอง

ได้มีการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์ซึ่งประกอบไปด้วย วัตถุดิบ ค่าแรงงานและค่าใช้จ่ายในการผลิต มีโครงสร้างต้นทุนคือ ค่าลำไย ค่าแรงงาน ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ ค่าพาหนะ ค่าแก๊สและค่าถุงพลาสติก

การบริหารต้นทุนผลิตภัณฑ์ ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ การซื้อลำไยจากชาวสวนโดยตรงและการซื้อลำไยโดยการเหมาสวน รองลงมาเป็นวิธีการเปลี่ยนการอบแก๊สเป็นการใช้ไฟฟ้า

การบริหารต้นทุนด้านการตลาด ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนคือ การออกงานแสดงสินค้าโดยผ่านหน่วยงานราชการ

การบริหารต้นทุนด้านการเงิน ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ การจัดหาแหล่งเงินกู้อัตราดอกเบี้ยต่ำและวิธีการชำระหนี้เจ้าหนี้ตรงตามกำหนดเวลา รองลงมาเป็นวิธีการผลิตสินค้าเพียงพอกับความต้องการของลูกค้าเพื่อลดต้นทุนในการเก็บสินค้า และมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของกลุ่มที่จะได้ทราบถึงผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินของกลุ่ม

การบริหารต้นทุนด้านการจัดการ ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ การนำของเสียจากกระบวนการผลิตมาขายลดราคา และวิธีการฝึกอบรมสมาชิกให้มีความรู้ความชำนาญในการผลิต

5. กลุ่มสายสัมพันธ์ฟาร์มเห็ด

ได้มีการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์ซึ่งประกอบไปด้วย วัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิต มีโครงสร้างต้นทุนคือ ค่าเชื้อเห็ด ค่ารำ ค่าแคลเซียม ค่ายิบขี้หมูขุนขาว ค่าแรงงาน ค่าเสื่อมราคา-อุปกรณ์ ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าแก๊ส ค่าพาหนะ ค่าถุงพลาสติก และค่าเชื้อเห็ด

การบริหารต้นทุนผลิตภัณฑ์ ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ ซื้อวัตถุดิบอื่น (รำ แกลบ ปูนขาว ฯลฯ) จากผู้ขายในปริมาณมากเพื่อให้ได้ราคาถูก

การบริหารต้นทุนด้านการตลาด ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ โฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายออนไลน์

การบริหารต้นทุนด้านการเงิน ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ การจัดหาแหล่งเงินกู้อัตราดอกเบี้ยต่ำ รองลงมาเป็นการชำระหนี้เจ้าหนี้ตรงตามกำหนดเวลา และมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของกลุ่มฯ ที่จะได้ทราบถึงผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินของกลุ่มรวมทั้งการจัดทำงบประมาณ

การบริหารต้นทุนด้านการจัดการ ทางกลุ่มฯ ได้ใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน คือ มีการฝึกอบรมสมาชิกให้มีความรู้ความชำนาญในการผลิต รองลงมาเป็นวิธีการใช้ประโยชน์จากบุคลากรในพื้นที่ที่มีความชำนาญ

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยสามารถสรุปผลแนวทางในการบริหารต้นทุนได้ดังนี้

กลุ่มประดิษฐ์เศษไม้เก่าใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงานด้านการเงินมีระดับผลสัมฤทธิ์มากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.75

กลุ่มข้าวแคบใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงานด้านการผลิตระดับผลสัมฤทธิ์มากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.60

กลุ่มน้ำพริกตาแดงลือใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงานด้านการผลิตระดับผลสัมฤทธิ์มากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.80

กลุ่มผู้ผลิตลำไยสีทองใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงานด้านการเงินระดับผลสัมฤทธิ์มากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.33

กลุ่มสายสัมพันธ์ฟาร์มเห็ดใช้แนวทางการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงานด้านการเงินระดับผลสัมฤทธิ์มากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.40

ปัญหาหรืออุปสรรคในการบริหารต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสรุปได้ ดังนี้

1. ปัญหาของกลุ่มสายสัมพันธ์ฟาร์มเห็ดคือ เห็ดจะขายได้น้อยในช่วงฤดูฝน ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการทำการแปรรูปเห็ดในรูปแบบอื่น

2. ปัญหาของกลุ่มลำไยสีทองคือ การขายลำไยขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลาง ข้อเสนอแนะคือ หาช่องทางจำหน่ายเอง โดยติดต่อกับร้านค้าที่จำหน่ายโดยตรง

3. ปัญหาของทุกกลุ่มเกี่ยวกับความรู้ทางด้านบัญชีและการคิดต้นทุนการผลิต ข้อเสนอแนะคือ ควรเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านต้นทุน ไปให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2560). รายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ครั้งที่ 1 /2560, สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2561. <http://www.lamphun.doae.go.th/report.pdf>.
- ดวงสมร ฟักสังข์. (2555). การบริหารต้นทุนของกลุ่มผู้ผลิตน้ำตาลมะพร้าวในจังหวัดสมุทรสงคราม, สืบค้นเมื่อ 9 เมษายน 2561. http://www.tnrr.in.th/?page=result_search&record_id=10062382.
- เทศบาลตำบลบ้านธิ. (2560). แผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านธิ พ.ศ. 2561 - 2564. ลำพูน: เทศบาลตำบลบ้านธิ.
- พรณินภา รอดวรรณะ. (2556). การบัญชีต้นทุนหลักและกระบวนการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจน์จ เนาวพันธ์. (2555). การบัญชีต้นทุน หลักการและการประยุกต์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2557). การบัญชีต้นทุน (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : แมคกรอ-ฮิล.
- สำนักพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560 - 2564). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.